

חלקי עם ישראל לתלמידי החכמים.

כתיב "ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים ולתך שערים". אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוּדָה: "ואכרה" — אין "כירה" אלא לשון "מכירה", שנאמר "בקברי אשר כריתי לי", שיעקב קנה מעשיו את הקבר, "בחמשה עשר" זה ט"ו בניסן שבו נגאלו ישראל ממצרים, "כסף" אלו צדיקים וכן הוא אומר "צרור הכסף לקח בידו" [עיין רש"י] שהקב"ה אומר שקניתי את עם ישראל בט"ו בניסן בשביל הצדיקים. "חמר שערים" שהוא שלשים סאה "ולתך שערים" שהוא חמשה עשר סאה אלו מ"ה צדיקים שהעולם מתקיים בהם. ואינו יודע אם שלשים כאן בכבל וט"ו בארץ ישראל או אם שלשים בארץ ישראל וט"ו כאן? כשהוא אומר "ואקחה שלשים הכסף ואשליך אותו בית ה' אל הויצר" הוי אומר: שלשים בארץ ישראל ששם בית ה' וט"ו כאן.

אמר אבוי: ורוביחה של הצדיקים שבארץ ישראל משתכחי בבי בנישאת דתותי אפתא מתחת ליציע בבית הכנסת.

והיינו דכתיב "ואומר עליהם אם טוב בעיניכם הבו שכרי ואם לא חדלו". שהקב"ה אמר להם: אם אתם חוטאים, החזירו לי את הצדיקים שהייתם מקבלים בזכותם שחר.

"וישקלו את שכרי שלשים כסף" מלמד הכתוב שלעולם יהיו בישראל שלשים צדיקים.

רב יהודה אומר: אלו שלשים צדיקי אומות העולם שאומות העולם מתקיימין עליהם.

עולא אומר: אלו שלשים מצות שקבלו

עליהם בני נח, ואין מקיימין אלא שלשה.

אחת — שאין כותבין כתובה לזכר, שאף צב-ב על פי שהם מייחדים להם זכר למשכב מכל מקום אינם מקילים ראש עד שיכתבו להם כתובה.

ואחת — שאין שוקלין בשר המת במקולין שאף על פי שהם אוכלים בשר אדם אינם מוכרים אותו באטליו בפרהסיא [פירוש אחר — בשר בהמה שמתה מעצמה אינם מוכרים באטליו].

ואחת — שמכבדין את התורה.

שנינו במשנה: ואינו נוהג בעוף מפני שאין לו כף.

ומקשינן: והא קא חזינן דאית ליה כף לעוף, שיש בשר המקיף סביב עצם הירך שלו?

ומתרצינן: אית ליה, אבל לא עגיל! שהבשר המקיף אינו עגול אלא שטוח לרוחב, ואינו דומה לכף, ובגיד הנשה נאמר "אשר על כף הירך", הלכך אינו נוהג בעוף.

בעי רבי ירמיה: אית ליה לעוף ועגיל, אם נזדמן עוף שהכף אצלו עגול, או אית ליה לבהמה ולא עגיל, שנזדמנה בהמה שהכף אינו עגול אצלה — מאי?

האם בתר דיריחא אזלינן כל עוף וכל בהמה נידונים לפי מה שהם, ואותו העוף שהכף עגול אצלו אסור גיד הנשה שלו, והבהמה אשר כף רגלה אינו עגול לא יאסר גיד הנשה שלה, או דלמא, בתר מיניה אזלינן. וכיון שבדרך כלל לעוף אין כף עגול ולבהמה יש לה כף עגול, הרי כל מין העוף מותר וכל

מין הבהמה אסור?

ומסקינן: תיקן!

שנינו במשנה: ונוהג בשליל. רבי יהודה אומר: אינו נוהג בשליל, וחלבו מותר.

אמר שמואל: "וחלבו מותר" דקתני בסיפא דמתניתין, לאו סיום דברי רבי יהודה הוא, אלא לדברי הכל הוא.

והוינן בה: "חלבו" דמאי? באיזה חלב מדובר שהכל מודים בו? אילימא חלבו דשליל, והא מיפלג פליגי ביה תנא קמא ורבי יהודה?

דתניא: גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו של השליל אסור! דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר: אינו נוהג בשליל וחלבו של השליל מותר! ואמר רבי אלעזר אמר רבי אשעיא:

מחלוקת דרבי מאיר ורבי יהודה: בעובר בן תשעה חדשים שנמצא חי במעי הבהמה לאחר שנשחטה, והלך רבי מאיר לשיטתו! שלפי שהוא סובר שעובר בן תשעה חי אינו נותר בשחיטת אמו ככל עובר הנמצא במעי אמו לאחר שחיטתה אלא הוא כבהמה בפני עצמה וטעון שחיטה, ולכן גם גיד הנשה שלו וחלבו אסור. ורבי יהודה לשיטתו! שרבי יהודה סובר שאפילו בן תשעה חי נותר בשחיטת אמו, ואינו כבהמה בפני עצמה אלא הוא כאחד מאיברי אמו, ולפיכך אין בו איסור גיד הנשה וחלבו.

ואלא שמא תאמר שמשנתנו מדברת בחלבו דגיד שומנו של גיד הנשה [בכל בהמה לא בשליל], ועל זה אמר שמואל שלדברי הכל מותר, תיקשי, והא מיפלג פליגי בה?

דתניא: גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום

שהוא, כשמוציאו מן הירך, וחותך שמנו של הגיד מעיקרו, אפילו היכן שהוא בלוע ומושרש בבשר דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: גוממו חותכו עם השופי, בקו ישר עם כף הירך, שרק את השומן הבולט על הכף צריך לחתוך משום מראית העין אבל השרשים של השומן [וגם של הגיד] שבתוך הבשר מותרים באכילה.

הרי שנחלקו רבי מאיר ורבי יהודה, ולדעת רבי מאיר שומן הגיד אסור!

ומתריצין: לעולם בחלבו דגיד מיירי, ומה שאמר שמואל שלדברי הכל מותר, היינו, שמן התורה אפילו רבי מאיר מודה שהוא מותר, אלא שהוא אסור מדרבנן. ומודה שמואל דלרבי מאיר מדרבנן אסור.

דתניא, כמו ששנינו בברייתא, שלרכי מאיר רק מדרבנן אסור. דתניא: ושמןו של גיד הנשה מותר. וישראל קדושים נהגו בו איסור!

ודייקין: מאי לאו, ברייתא זו רבי מאיר היא. שהרי רבי יהודה מתיר לגמרי את השומן אפילו מצד המנהג. ואם כן, מוכח דרבי מאיר היא, דאמר: שהשומן מותר מן התורה ואסור רק מדרבנן!

ומקשינן: ממאי דרבי מאיר היא? דלמא רבי יהודה היא [ומה שרבי יהודה מתיר הוא מעיקר הדין אבל מצד מנהג אסור]. אבל לרבי מאיר, מדאורייתא נמי אסור שומן הגיד?

ומתריצין: לא סלקא דעתך שרבי מאיר אסור מן התורה. דתניא: גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום שהוא ושמןו מותר! מאן שמעת

ליה דאית ליה שגיד הנשה צריך חטיטה?
רבי מאיר! שאמר כן לעיל בברייתא. וקאמר
"שמנו מותר!" הרי שרבי מאיר מתיר שומן
הגיד ובהכרח שמה שאוסר במקום אחר אינו
אלא מדרבנן.

אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר
רב: לא אסרה תורה בגיד הנשה אלא
קנוקנות שבה! הגידין הדקים שמתפצלים
מגיד הנשה, שהם רכים ויש בהם טעם, אבל
הגיד עצמו שעל כף הירך אינו אסור לפי
שהוא קשה ואין בו טעם אלא כעץ בעלמא
הוא.

עולא אמר: הגיד אף על פי שעין הוא מכל
מקום התורה חייבה עליו! [והקנוקנות
מותרים כדלקמן].

אמר אבוי כוותיה דעולא מסתברא! דאמר
רב ששת אמר רב אסי: חוטין הדקין
שבחלב אסורין מרבנן ואין חייבין עליהן
כרת משום חלב.

אלמא אמרינן "חלב" אמר רחמנא ולא
חוטין! הכא נמי "גיד" אמר רחמנא ולא
קנוקנות!

גופא: אמר רב ששת אמר רב אסי: חוטין
שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן. חוטין
שבכוליא אסורין ואין חייבין עליהן.

לובן כוליא הנמצא בחריץ שבכליה וחודר
לתוך הכליה, פליגי בה רבי ורבי חייא: חד
אסר משום חלב וחד שרי.

רבה ממרטט ליה מוציאו לגמרי עד השרש,
וכן רבי יוחנן ממרטט ליה. רב אסי גאים
ליה חתך את הלובן שעל הכליה בלבד, אבל
מה שחודר לתוך הכליה אכל.

אמר אבוי כוותיה דרבי אסי מסתברא!
דאמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר
שמואל: חלב שהבשר של הכסלים חופה צג-א
אותו מותר!

אלמא אמרינן: חלב שעל הכסלים אמר
רחמנא שהוא אסור, ולא חלב שבתוך
הכסלים! הכא נמי אמרינן: חלב שעל
הכליות אמר רחמנא, ולא שבתוך הכליות!

גופא: אמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר
שמואל: חלב שהבשר חופה אותו מותר!

ומקשינן: איני, והאמר רבי אבא אמר רב
יהודה אמר שמואל: האי תרבא דתותי
מתנא החלב שעל הכסלים, שמתחת
למתנים, אסיר! הרי, שאף על פי שהוא
מחופה בבשר המתנים, אסור?

ומתריצין: אמר אבוי: בהמה בחייה —
פרוקי מיפרקא! כשהיא הולכת, האיברים
שלה נעים והכסלים והמתניים מתרחקים זה
מזה, ואז החלב שעל הכסלים הוא גלוי,
ואינו מכוסה על ידי המתנים.

דאמר רבי יוחנן: אנא — לאו טבחא אנא,
ולאו בר טבחא אנא. ונהירנא, זכור אני,
דהכי הוו אמרי בני מורשא: בהמה בחייה —
פרוקי מיפרקא!

אמר רבי אבא אמר רבי יהודה אמר
שמואל: חלב שעל המסס ובית הכסות —
אסורין, וענוש כרת האדם האוכלן. וזהו
חלב שעל הקרב! כלומר אף הוא בכלל חלב
שעל הקרב, אף על פי שאינו עיקר החלב
שעל הקרב [עייין רש"י].

ואמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר